

การศึกษากรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน
และแนวทางการพัฒนาของครูในโรงเรียน
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

A STUDY OF THE ACADEMIC MINDSET IN TEACHING AND
LEARNING AND GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF
TEACHERS IN SCHOOLS UNDER LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATIONS PHICHIT PROVINCE

¹อัศวิน ถาวรศักดิ์ และ ²ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ

¹Ussawin Thawornsak and ²Taweesak Sawangmek

มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย

Naresuan University, Thailand.

¹antonioblue6969@gmail.com

Received: May 27, 2024; **Revised:** June 23, 2024; **Accepted:** August 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร และ (2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 158 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้ 1) ผลการศึกษากรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนสังกัด

---

¹ นิสิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร พบว่า เป็นบุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตแต่มีกรอบความคิดแบบจำกัดบางส่วน (Growth Mindset and Fixed Ideas) มากที่สุด 2) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร พบแนวทางพัฒนา 3 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านแนวความคิดที่มีต่อตนเองในฐานะครู ความคิดที่ครูมีต่อความสามารถสติปัญญาและศักยภาพของตนเองที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ ด้านที่ 2 ด้านแนวความคิดของครูที่มีต่อความสามารถสติปัญญาและศักยภาพของนักเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ และด้านที่ 3 ด้านบทบาทหน้าที่แนวคิดวิธีและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนใน ขณะที่ครูแสดงออกระหว่างการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

คำสำคัญ : กรอบความคิดทางวิชาการ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,แนวทางการพัฒนา

Abstract

This research Its purpose is to (1) Study the growth mindset of teachers in educational institutions under local administrative organizations. Phichit Province and (2) to study guidelines for developing a growth mindset for teachers in educational institutions under local administrative organizations. Phichit Province Sample groups include: Teachers in educational institutions under local administrative organizations Phichit Province, academic year 2023, number of 158 people, which were obtained by stratified random sampling. The research results can be summarized as follows. 1) Results of the study of academic mindsets in teaching and learning of teachers in schools under local administrative organizations. Phichit Province was found to be the person with the most growth mindset but some limited mindsets (Growth Mindset and Fixed Ideas). 2) Results of the study of guidelines for developing academic mindsets in teaching and learning. of teachers in schools under local administrative organizations Phichit Province Phichit found guidelines for development in 3 areas as follows: Side 1: Concept of oneself as a teacher. Teachers' ideas about their own intellectual abilities and potential that affect learning management. Area 2: Teachers' ideas about students' intellectual abilities and potential that affect learning management. And the third

aspect is roles and responsibilities, concepts, methods, and guidelines for teaching and learning that affect teaching and learning behavior as teachers express themselves during teaching and learning in the classroom.

Keywords: academic mindset, administrative organizations, guidelines for the development

บทนำ

ปัจจุบันแนวคิดในเรื่องจิตวิทยาการมุ่งใจในการทำงานและการศึกษาเรื่องกรอบความคิด กำลังเป็นที่ได้รับความสนใจ เนื่องด้วยการประเมินความสำเร็จของคนทำงาน ได้มุ่งเน้นจิตวิทยาการทำงาน โดยศึกษาถึงแรงจูงใจภายในหรือ Mind Set ของบุคคลมากยิ่งขึ้น โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีต้นกำเนิดมาจากงานวิจัยของ ศาสตราจารย์ Dweck (2006, p. 277) ของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ซึ่งมีการศึกษาต้นกำเนิดของแนวคิดนี้ไว้ (กุสุมา ยกชู, 2561) กล่าวถึงศาสตราจารย์ Dweck ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาและนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาจิตวิทยาสังคม บุคลิกภาพ และจิตวิทยาพัฒนาการ ได้ทำ การศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีตัวตน (Self-Theories) ที่เป็นการเชื่อมโยงของจิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาสังคม และจิตวิทยาบุคลิกภาพ จนกระทั่งปี ค.ศ. 2006 จึงเขียนหนังสือเรื่อง Mindset : The New Psychology of Success. ซึ่งได้รับการยอมรับและนำไปปรับใช้ในการเรียน การประกอบธุรกิจ กีฬา ฯลฯ ทั่วโลก

กรอบความคิดแบบเติบโตมีความสำคัญกับวงการศึกษาร่วมกัน (ชนิตา รุ่งเรืองและเสรี ชัดเข้ม, 2559) กล่าวว่า กรอบความคิดเติบโต เป็นความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความสามารถ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นต่างๆ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า กรอบความคิดจำกัด ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง ขณะที่กรอบความคิดเติบโต ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจเพิ่มขึ้นด้วย

ซึ่งกรอบความคิดแบบเติบโตนี้ มีความจำเป็นไม่เพียงแต่เฉพาะผู้เรียน แต่มีความจำเป็นสำหรับบุคลากรทางการศึกษา ด้วยเช่นกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกในยุคปัจจุบันที่มีความผันผวนสูง ความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายจึงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (พวงชมพู โจนส์, 2559) กล่าวถึงบุคลากรในสถาบันการศึกษา ควรมีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) ต้องเป็นผู้สนุกกับการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีมุมมองที่หลากหลาย สามารถจัดเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนได้ Mindset ของเรานั้น เกิดขึ้นมาพร้อมๆ กับตัวเรา เป็นลักษณะเฉพาะตัวของ

แต่ละคนที่เกิดมาจากการประสพการณ์ที่ผ่านมามากน้อยชีวิตของคนเรา ซึ่งจะส่งผลให้เราตัดสินใจและมีพฤติกรรมต่อเรื่องต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป

กรอบความคิดของครูส่งผลเป็นอย่างมากต่อนักเรียน แม้กรอบความคิดจะเป็นคุณลักษณะเฉพาะบุคคล แต่ด้วยครูเป็นเสมือนแม่พิมพ์หรือเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียนโดยตรง มุมมอง ทักษะ และ การมองนักเรียนและความเป็นไปได้หรือไม่ได้ในการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติหน้าที่ของครูส่งผลโดยตรงกับนักเรียน และมุมมองสำคัญที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนการสอนและหน้าที่ปฏิบัติ คือการมีกรอบความคิดแบบจำกัด มองว่ารูปแบบการสอนเดิมที่เคยทำได้ดี ก็น่าจะยังใช้ได้กับนักเรียนทุกรุ่น อันเป็นแนวคิดแบบกรอบความคิดจำกัด ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูบางส่วนขาดแรงจูงใจในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เท้าตันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

การจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหนึ่งในการจัดการศึกษาของชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 ที่มีและพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้อำนาจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถรับโอนสถานศึกษามาจากหน่วยงานอื่นมาดูแลต่อ หรือ จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเองได้ จึงอาจกล่าวได้ว่า องค์กรบริหารส่วนจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ได้ดำเนินการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม หลังปี พ.ศ.2542 เป็นต้นมา

ด้วยระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมา บุคลากรในท้องถิ่น ได้ทุ่มเทความพยายามในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีคุณภาพเฉกเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาโดยองค์กรทางการศึกษาอื่น แม้ในระยะเริ่มต้น ภาพลักษณ์การได้รับการยอมรับทั้งด้านการจัดการศึกษา รวมถึงคุณภาพการศึกษา และการถ่ายโอนการดูแลโรงเรียนจะมีปัญหาบ้าง (เทอดศักดิ์ โพธิ์ทอง และคณะ, 2565) แต่ด้วยความพยายามในการสร้างคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา ที่มีแนวคิดของการวางแผนพัฒนาด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม การเสริมพลังอำนาจให้กับบุคลากรในการตัดสินใจในงานที่ผูกโยงกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในอาชีพ พิจารณาสวัสดิการ ขวัญกำลังใจ เพื่อให้เกิดความรักและผูกพันต่อองค์กร

ครูซึ่งเป็นหัวใจของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ และทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และมีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่เสมอ และการศึกษารอบความคิดและการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตให้เกิดขึ้นกับครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาครูท้องถิ่นและส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของชาติ

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษารอบความคิดแบบเดบโตที่มีในบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนคือครู เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนากรอบความคิดแบบเดบโตนี้ให้เกิดขึ้นและพัฒนาต่อยอด อันจะยังประโยชน์ให้การทำงานในฐานะครู ผู้เป็นบุคลากรสำคัญของสถานศึกษาให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์กล่าวคือมีกรอบความคิดแบบเดบโต และเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาของตนเองและเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล อันจะส่งผลไปยังผู้เรียนซึ่งเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษารอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนและแนวทางการพัฒนาของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษารอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 268 คน ในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดเทศบาลเมือง 3 แห่ง จำนวน 9 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 158 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนของครูในแต่ละโรงเรียน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาเป็นการวัด กรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ได้ 3 ด้าน ดังนี้ คือ 1) แนวความคิดที่มีต่อตนเองในฐานะครู ความคิดที่ครูมีต่อความสามารถสติปัญญาและศักยภาพของตนเองที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ 2) แนวความคิดของครูที่มีต่อความสามารถสติปัญญาและศักยภาพของนักเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ และ 3) บทบาทหน้าที่แนวคิด วิธี และแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนในขณะที่ครูแสดงออกระหว่างการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบวัดกรอบความคิดของครู ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตรจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบวัดกรอบความคิดทั่วไป

ตอนที่ 3 แบบวัดกรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นข้อคำถาม จำนวน 3 ด้าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนากรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานด้าน สาขาจิตวิทยาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 3 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยเลือกมาจากตัวชี้วัดในแต่ละด้าน ที่มีจำนวนผู้ที่มีกรอบความคิดแบบจำกัด (Fixed Mindset) สูงที่สุด ของแต่ละด้านทั้ง 3 ด้าน ในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนากรอบความคิดดังกล่าวออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนากรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 3 ด้าน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนา แล้วสรุปประเด็นเนื้อหาข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษากรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนและแนวทางการพัฒนาของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละและลำดับสูงสุด ผู้ที่มีกรอบความคิดแบบจำกัด (Fixed Mindset) ของครู ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร (แบบวัดกรอบความคิดทางวิชาการ) รายด้านและรายตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	กรอบความคิดของครู ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	กลุ่มตัวอย่าง (n = 158)		ลำดับ สูงสุด
		จำนวน	ร้อยละ	
ด้านที่ 1 แนวความคิดที่มีต่อตนเองในฐานะครู ความคิดที่ครูมีต่อความสามารถสติปัญญาและศักยภาพของตนเองที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้				
1.1	การยอมรับและแก้ไข ข้อบกพร่องที่ทำการจัดการเรียนการสอนไม่ประสบความสำเร็จ	8	5.06	
1.2	การเชื่อมั่นในความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนของตนเองและเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคทุกอย่างสามารถแก้ไขได้ (ไม่ท้อถอย)	10	6.33	*
1.3	การใฝ่หาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	9	5.70	
ด้านที่ 2 แนวความคิดของครูที่มีต่อความสามารถ สติปัญญาและศักยภาพของนักเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้				
2.1	การเชื่อมั่นว่าสติปัญญาศักยภาพและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แต่ก็สามารถพัฒนาได้	4	2.53	
2.2	การเข้าใจปัญหาและเหตุผลที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนสามารถแก้ไขได้	9	5.70	*
2.3	การสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนจะทำให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับนักเรียน	9	5.70	*

ตัวชี้วัด	กรอบความคิดของครู ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร	กลุ่มตัวอย่าง (n = 158)		ลำดับ สูงสุด
2.4	การตระหนักถึงอุปสรรค ในการเรียนรู้ของนักเรียนคือความกลัวความผิดพลาดและความอาย	7	4.43	
ด้านที่ 3 บทบาทหน้าที่แนวคิด วิธี และแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนในขณะครูแสดงออกระหว่างการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน				
3.1	ตระหนักในการเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สร้างการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน	5	3.17	
3.2	ตระหนักถึงการใช้เทคนิค วิธีการสอน สื่อและการวัด ประเมินผลที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	6	3.80	
3.3	การตระหนักถึงการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง	8	5.06	*
3.4	การสร้างปฏิสัมพันธ์และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	4	2.53	

จากตาราง 1 พบว่า แสดงจำนวน ร้อยละและลำดับสูงสุด ผู้ที่มีกรอบความคิดแบบจำกัด (Fixed Mindset) ของครู ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร (แบบวัดกรอบความคิดทางวิชาการ) รายตัวชี้วัด ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่มีจำนวนผู้ที่มีกรอบความคิดแบบจำกัด (Fixed Mindset) สูงที่สุด ในแต่ละด้านคือประเด็นที่ใช้สังเคราะห์แนวทางการพัฒนากรอบความคิดทางวิชาการต่อไป

ตารางที่ 2 แสดงแนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครู ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

ตัวชี้วัดที่เป็นกรอบ สังเคราะห์แนว ทางการพัฒนา	แนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครู
1.2 การเชื่อมั่นใน ความสามารถด้าน การจัดการเรียนการ สอนของตนเองและ เห็นว่าปัญหาและ อุปสรรคทุกอย่าง สามารถแก้ไขได้ (ไม่ท้อถอย)	1. ครูต้องกำหนดเป้าหมายหรือวางแผนการทำงานหรือการสอนไว้ อย่างชัดเจน ถูกต้องและ ครบถ้วนสมบูรณ์มีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ 2. ครูต้องพัฒนาตนเองด้วยการศึกษา และยึดต้นแบบที่ดีเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้และ พัฒนาตนเองจากบุคคลต้นแบบหรือบุคคลที่ให้แนวทางการพัฒนางานของตนเองได้ 3. การสร้างความพร้อมในปัจจัยทุกด้านให้เกิดขึ้นกับครู ทั้งปัจจัยภายในตัวครูเอง และปัจจัย ภายนอก ที่ช่วยส่งเสริมครูให้พร้อมพัฒนาตนเอง 4. ครูและบุคคลในองค์กร ต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งการทำงานอย่างสร้างสรรค์ และ มองปัญหาเป็นความท้าทายและโอกาสในการพัฒนา
2.2 การเข้าใจปัญหา และเหตุผลที่ทำให้ เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ของนักเรียน	1. ครูต้องปรับกรอบแนวคิดเดิม ด้วยการสร้างองค์ความรู้เรื่อง จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก เพื่อให้ เข้าใจนักเรียนอย่างถ่องแท้ว่าพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์มีสาเหตุที่ต้องทำความเข้าใจ และ ตระหนักอยู่เสมอว่า ปัญหาเหล่านั้นสามารถแก้ไขและพัฒนาได้ 2. ครูและหน่วยงานต้นสังกัดต้องพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูด้วยการสร้างปัจจัยที่

ตัวชี้วัดที่เป็นกรอบ สังเคราะห์แนว ทางการพัฒนา	แนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครู
และสามารถแก้ไขได้	ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูสามารถสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตในการปฏิบัติงาน 3. การสร้างความพร้อมในปัจจัยทุกด้านให้เกิดขึ้นกับครู ทั้งปัจจัยภายในตัวครูเอง ด้านสภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง ทั้งภายนอกด้านทรัพยากรทางการศึกษา ที่ช่วยส่งเสริมครูให้พร้อมพัฒนาตนเอง 4. ครูและบุคคลในองค์กร ต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สร้างสรรค์และมองปัญหาเป็นความท้าทาย มองอุปสรรคเป็นโอกาสในการพัฒนาตนเอง
2.3 การสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับนักเรียน	1. สร้างโอกาสให้ครูในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย ทั้งในด้านความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนเองและด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีมาตรฐานและน่าเชื่อถือเพื่อนำมาใช้พัฒนางานของตนให้เกิดผลจริง 2. การให้ความสำคัญกับผลสะท้อนกลับจากบุคคลผู้เกี่ยวข้อง และเปิดใจยอมรับผลที่เกิดขึ้นในทุกด้าน โดยมองว่าข้อมูลสะท้อนกลับดังกล่าวดังกล่าว เป็นความท้าทายในการพัฒนาตนเอง 3. การสร้างความพร้อมในปัจจัยทุกด้านให้เกิดขึ้นกับครู ทั้งปัจจัยภายในตัวครูเอง และปัจจัยภายนอก ที่ช่วยส่งเสริมให้ครูสามารถสร้างการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการ และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงให้เกิดขึ้นกับนักเรียน
3.3 การตระหนักถึงการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง	1. ครูต้องส่งเสริม กระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ในทุกมิติ ด้วยการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง 2. ครูต้องสร้างแนวทางและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้หรือประสบการณ์ทั้งในและนอกห้องเรียน อย่างหลากหลาย ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3. การส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital) อย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวชี้วัดในแต่ละด้าน สามารถสังเคราะห์แนวทางการพัฒนากรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ในตัวชี้วัดที่ 1.2 ตัวชี้วัดที่ 2.2, 2.3 และตัวชี้วัดที่ 3.3 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การศึกษากรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษา การวัดกรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร พบว่า เป็นบุคคลที่มีกรอบความคิด

แบบเติบโตแต่มีกรอบความคิดแบบจำกัดบางส่วน (Growth Mindset and Fixed Ideas) มากที่สุด สอดคล้องกับผลการประเมินกรอบความคิดของครู 4 คน ในการวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบที่ส่งเสริมการพัฒนากรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (เชิด คำปลิว, 2565) ในการทดสอบครั้งแรก (Pre-Test) พบว่าทั้ง 4 คนเป็นบุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตแต่มีกรอบความคิดแบบจำกัดบางส่วน (Growth Mindset and Fixed Ideas) ทุกคน

2. ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนากรอบความคิดทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร สามารถอภิปรายผลการวิจัย พบแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ด้านที่ 1) ด้านแนวความคิดที่มีต่อตนเองในฐานะครูความคิดที่ครูมีต่อความสามารถสติปัญญาและศักยภาพของตนเองที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาครูของ ฦกรงค์วิทย์ แสนทอง (2546) ได้นำเสนอขั้นตอนการตั้งเป้าหมาย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ครูต้องพัฒนาตนเองด้วยการศึกษา และยึดต้นแบบที่ดีเป็นแนวทางในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจากบุคคลต้นแบบหรือบุคคลที่ให้แนวทางการพัฒนางานของตนเองได้ การสร้างความพร้อมในปัจจัยทุกด้านให้เกิดขึ้นกับครู ทั้งปัจจัยภายในตัวครูเอง และปัจจัยภายนอก ที่ช่วยส่งเสริมครูให้พร้อมพัฒนาตนเอง คือการสร้างและเปลี่ยนแปลงทัศนคติภายในของครู ร่วมกับการส่งเสริมจากภายนอก ครูและบุคคลในองค์กร ต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งการทำงานอย่างสร้างสรรค์ และมองปัญหาเป็นความท้าทายและโอกาสในการพัฒนา ด้านที่ 2) ด้านแนวความคิดของครูที่มีต่อความสามารถสติปัญญาและศักยภาพของนักเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ครูต้องปรับกรอบแนวคิดเดิม ด้วยการสร้างองค์ความรู้เรื่อง จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก เพื่อให้เข้าใจนักเรียนอย่างถ่องแท้ว่าพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์มีสาเหตุที่ต้องทำความเข้าใจและตระหนักอยู่เสมอว่า ปัญหาเหล่านั้นสามารถแก้ไขและพัฒนาได้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ภัทรพร กังวานพรชัย (2559) กล่าวถึง การใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาแบบ “การมุ่งจัดการปัญหา” ทำการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมในงานและความพึงพอใจในงาน ซึ่งครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเข้าใจและแก้ปัญหาของนักเรียนได้ ครูและหน่วยงานต้นสังกัดต้องพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูด้วยการสร้างปัจจัยที่ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูสามารถสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตในการปฏิบัติงาน การสร้างความพร้อมในปัจจัยทุกด้านให้เกิดขึ้นกับครู ทั้งปัจจัยภายในตัวครูเอง ด้านสภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง ทั้งภายนอกด้านทรัพยากรทางการศึกษา ที่ช่วยส่งเสริมครูให้พร้อมพัฒนาตนเอง ครูและบุคคลในองค์กร ต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สร้างสรรค์และมองปัญหาเป็นความท้าทาย มองอุปสรรคเป็นโอกาสในการพัฒนาตนเอง สร้างโอกาสให้ครูในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย ทั้งในด้านความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนเองและด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง การให้ความสำคัญกับผลสะท้อนกลับจากบุคคล

ผู้เกี่ยวข้อง และเปิดใจยอมรับผลที่เกิดขึ้นในทุกด้าน โดยมองว่าข้อมูลสะท้อนกลับดังกล่าวดังกล่าว เป็นความท้าทายในการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริงครูต้อง ยอมรับฟังผลสะท้อนตนเองเพื่อนำไปแก้ไขและปรับปรุงตนเอง สอดคล้องกับ ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2546) ได้นำเสนอขั้นตอนการตั้งเป้าหมาย ในการพัฒนาตนเองระหว่างดำเนินการควรจะมีการ ทบทวน และประเมินความสำเร็จของเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นระยะการสร้างความพร้อมในปัจจุบัน ทุกด้านให้เกิดขึ้นกับครู ทั้งปัจจัยภายในตัวครูเอง และปัจจัยภายนอก ที่ช่วยส่งเสริมให้ครูสามารถ สร้างการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการ และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อให้ครู เกิดความพร้อมในทุกด้านเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการให้กับครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสร้างความพร้อมให้กับครูจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ตัวนักเรียนในท้ายที่สุด ด้านที่ 3) บทบาท หน้าที่แนวคิด วิธี และแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการเรียนการสอน ในขณะที่ครูแสดงออกระหว่างการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ดังนี้ ครูต้อง ส่งเสริม กระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ในทุกมิติ ด้วยการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ด้วย ตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่ครูจะพัฒนานักเรียนได้ ครูต้องเป็นผู้กระตุ้นและสร้างพลัง ความคิดทางบวกให้กับนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิด ของ O'Rourke (2014) ว่า สิ่งที่มีอิทธิพล ต่อการมีกรอบความคิดของบุคคล คือ คำชมเชยและการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาได้ของสมอง ดังนั้น การปลูกฝังให้เด็กมีกรอบความคิดเติบโต โดยการให้คำชมเชยที่เหมาะสม ครูต้องสร้าง แนวทางและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้หรือประสบการณ์ทั้งในและ นอกห้องเรียน อย่างหลากหลาย ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วย ตนเอง และการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital) อย่าง สร้างสรรค์และปลอดภัย นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง ในการปรับเปลี่ยนกรอบความคิดเดิมที่มีให้ กลายเป็นกรอบความคิดแบบเติบโต โดยนำแนวทางการพัฒนากรอบความคิดสำหรับการพัฒนา ตนเองมาปรับใช้ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและนโยบาย การส่งเสริมและ สนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมที่มีส่วนช่วยในการปรับเปลี่ยนกรอบความคิดเดิมที่มีให้กลายเป็น กรอบความคิดแบบเติบโตของครู โดยนำแนวทางการพัฒนากรอบความคิดสำหรับการพัฒนา บุคลากรในโรงเรียนหรือสถานศึกษามาปรับใช้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/กองการศึกษาของ

อปท./สำนักงานการศึกษาของ อปท. ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและนโยบายในการกำหนดแนวทางการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

กุสุมา ยกช. (2561). *การศึกษาและเสริมสร้างกรอบคิดองคางมของนักศึกษาวิชาชชีพครู*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชนิตา รุ่งเรือง, และเสรี ชัดเข้ม. (2559). *กรอบความคิดเติบโต: แนวทางใหม่แห่งการพัฒนา ศักยภาพมนุษย์*. วารสารวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 14(1), 1-13.

เชิด คำปลิว. (2565). *การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบที่ส่งเสริมการพัฒนากรอบความคิดทาง วิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ พิชญโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร*.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2546). *เทคนิคการจัดทำ Job Description บนพื้นฐานของ Competency และ KPI*. กรุงเทพฯ : เอช อาร์เซ็นเตอร์.

เทอดศักดิ์ โพธิ์ทอง และคณะ. (2565). *การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*.

พวงชมพู โจนส์. (2559). *การสร้างกระบวนการทางความคิด (Mindset) สำหรับบุคลากร ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา*. วารสารธุรกิจปริทัศน์, 8 (1), 1-9.

ภัทรพร กังวานพรชัย. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมในงานและความพึงพอใจในงาน โดยมีรูปแบบการเผชิญปัญหาเป็นตัวแปรส่งผ่านและกรอบความคิดแบบยึดติด-เติบโตเป็น ตัวแปรกำกับ* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Dweck, C.S. (2006). *Mindset: the new psychology of success*. New York: Random House.

O'Rourke, E., Haimovitz, K., Ballweber, C., Dweck, C.S., & Popović, Z. (2014). *Brainpoints: A growth mindset incentive structure boosts persistence in an educational game*. In 32nd Annual ACM Conference on Human Factors in Computing Systems, *CHI 2014* (pp. 3339-3348). Toronto, ON: Canada.